

NOTITIE ZWERFAFVAL 12-04-2019

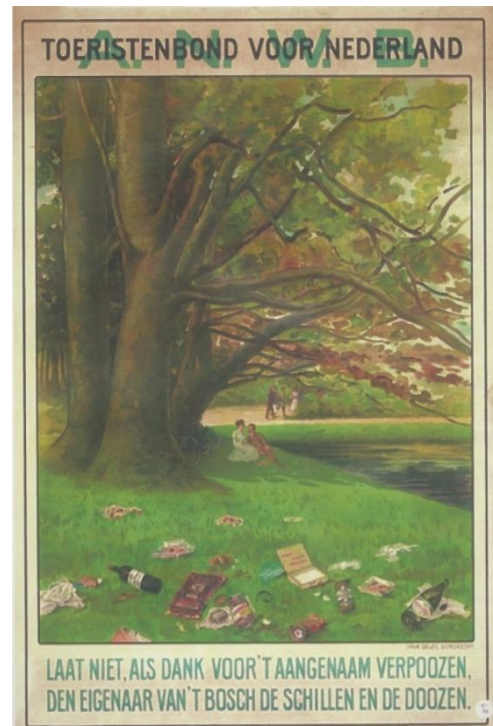
Deze notitie is ontstaan uit ruim vier jaar praktijkervaring met het opruimen van zwerfafval in de wijk Langdonk en is bedoeld als informatie voor allen die betrokken zijn bij het terugdringen van zwerfafval in de gemeente Roosendaal.

INLEIDING

Zwerfafval is allerm minst een nieuw verschijnsel. Al in 1927 liet de ANWB een affiche maken die landelijk grote bekendheid kreeg. Nu, negentig jaar later, zijn we er nog steeds niet in geslaagd dit probleem op te lossen. Toen waren het nog alleen glazen flessen en papieren verpakkingen, die weliswaar tot ergernis leidden, maar geen echt ernstige milieuvervuiling veroorzaakten.

Door andere verpakkingsmiddelen en het massale gebruik hiervan is gedurende de laatste vijftig jaar een geheel ander beeld ontstaan. Nagenoeg overal in de bebouwde omgeving en in het buitengebied ligt zwerfafval. Dit veroorzaakt ergernis bij velen maar nog belangrijker is dat een deel van die vervuiling uiteindelijk in zee én zelfs de atmosfeer terechtkomt. De micro-en nanodeeltjes plastic in de zeeën en de lucht zijn schadelijk voor zowel mens als dier.

Ook in de wijk Langdonk, evenals in andere Roosendaalse wijken, is zwerfafval een voortdurende ergernis voor de bewoners. Voor de Gemeente Roosendaal is het opruimen van zwerfafval een grote kostenpost. Hierom, maar ook uit milieuverantwoordelijkheid, wordt door de gemeente alle medewerking verleend aan instanties, groepen en personen die de vervuiling door zwerfafval proberen terug te dringen, zoals de werkgroep Schoon Langdonk*.

* Informatie over visie, doelstelling en taken van de Werkgroep Schoon Langdonk: herman.vanbrussel@online.nl

AANPAK

De werkgroep Schoon Langdonk is een onafhankelijk burgerinitiatief en werkt al drie jaar samen met de Gemeente Roosendaal. Daarbij wordt een tweesporenbeleid toegepast:

- 1. Symptoombestrijding. Het periodiek opruimen van zwerfafval door vrijwilligers en andere betrokkenen.**
- 2. Oorzaakbestrijding. De politiek, bestuurders, bewoners en scholen informeren over mogelijkheden de hoeveelheid zwerfafval te verminderen.**

Symptoombestrijding

- 1. Het regelmatig opruimen van zwerfafval door *vrijwilligers*.**

Hiermee is in Langdonk ruim vier jaar ervaring opgedaan. Deze aanpak heeft een groot deel van de wijk een beter aanzien gegeven. Het blijft echter dweilen met de kraan open. Vooral het krijgen en houden van vrijwilligers (nu 15 personen, nodig 25 personen) is niet eenvoudig.

- 2. Het regelmatig opruimen van zwerfafval door de *gemeente*.**

Het spreekt vanzelf dat meer inzet van gemeentelijk personeel een positief effect zal sorteren.

- 3. Het opruimen van zwerfafval door *scholieren*.**

Een deel van het zwerfafval wordt veroorzaakt door leerlingen van de middelbare scholen Gertrudis en Da Vinci. Tijdens tussenuren en pauzes spoeden zij zich naar het winkelcentrum Lindenburg (Jumbo) om lekkernijen in te slaan. De gangbare routes zijn dan ook 'versierd' met plastic verpakkingen, flesjes en blikjes. We proberen de schoolleiding te bewegen een corveedienst in te stellen, zodat de leerlingen zelf hun route van zwerfvuil ontdoen. Dit is de enige praktische aanpak die succes garandeert. De directeur van Gertrudis stelt alles in het werk om deze manier van aanpak in te voeren. Dat blijkt een taaie klus te zijn. Bij het Da Vinci is het wachten op een nieuwe directeur.

- 4. Het opruimen van zwerfafval rond de *winkels van Lindenburg*.**

De winkeliers van Lindenburg weten dat zij verplicht zijn binnen een straal van 25 meter van hun zaak de omgeving vrij van zwerfafval te houden. Nog te vaak wordt hieraan niet de hand gehouden. Handhaving van deze verplichting is noodzakelijk. Het vrijhouden van sneeuw en ijs is niet verplicht maar wel aan te bevelen.

Vanuit de gemeente worden stappen ondernomen de winkeliers nogmaals duidelijk te maken wat de consequenties zijn als zij geen of onvoldoende medewerking verlenen

Oorzaakbestrijding

- 1. Invoering van een *statiegeldsysteem*.**

Sinds 1 januari 2016 is een verbod op gratis plastic tasjes ingesteld. Dit is een groot succes geworden. Een financiële prikkel blijkt zeer effectief.

Het eveneens via de wet invoeren van statiegeld op plastic flesjes en blikjes zou tot een aanzienlijke reductie van zwerfafval leiden (ca. 75 % op volume) zoals is aangetoond in ons omringende landen.

Bij een groot aantal instellingen en gemeenten, waaronder Roosendaal, is het besef ontstaan dat de zwerfafvalproblematiek een andere aanpak vereist. Dit doordat in de praktijk is gebleken dat allerlei acties zoals Schoon Belonen en Opschoondagen geen effect hadden op de dagelijkse “productie” van zwerfafval. Mede daarom heeft de werkgroep Schoon Langdonk, o.a. via gesprekken met de fracties van Roosendaalse partijen, de noodzaak van het invoeren van statiegeld onder de aandacht gebracht. De Gemeente Roosendaal heeft zich ook aangesloten bij de Statiegeldalliantie (zie <https://statiegeldalliantie.org>).

De staatssecretaris Stientje van Veldhoven is van plan in 2021 statiegeld in te voeren op plastic flesjes. De blikjes blijven jammer genoeg nog buiten schot.

*2. Het verhogen van **pakkans en/of boete**.*

Hoewel invoering van statiegeld een flinke stap in de goede richting zal zijn blijft het zwerfafvalprobleem, weliswaar in mindere mate, bestaan. Plastic doosjes en andere verpakkingen van eet- en snoepwaren, dunne plastic tasjes, bekers, tissues, zakken met restafval, broodresten en grof huishoudelijk afval blijven in dezelfde mate als nu op straat en in de perken achter. Op het achterlaten van zwerfafval in de openbare ruimte staat een boete van €140,-. Echter het effect dat hiermee wordt bereikt is zeer beperkt doordat de pakkans uiterst gering is (pakkans x boete = effect).

*3. Beïnvloeding van het **gedrag**.*

Het huidige gedrag, waarbij sommige bewoners hun afval eenvoudigweg in de openbare ruimte kieperen, zou moeten veranderen. Dat kan door in scholen meer aandacht te geven aan het milieu, gebruik van media in de meest ruime zin en gemeentelijke stimulering van voorlichtingscampagnes. In een wijk als Langdonk moet men hiervan geen grote resultaten verwachten, zeker niet op korte termijn. Te veel bewoners hebben, door meerdere, vaak maatschappelijk gerelateerde oorzaken, geen enkele behoefte zich druk te maken over zwerfafval. Tenminste zolang er voor hen geen directe positieve óf negatieve financiële consequentie in het geding is.

CONCLUSIE

Het is goed de komende jaren te streven naar een wijk zonder zwerfafval. Maar ook om ons te realiseren dat dit een ‘mission impossible’ is. Een zwerfafvalreductie van 80 % (op volume) moet echter mogelijk zijn onder voorwaarde dat landelijk statiegeld wordt ingevoerd voor blikjes en plastic flesjes en voldoende vrijwilligers bereid blijven andermans rotzooi op te ruimen.